

ÖĞRENCİ

ADI:

SOYADI:

SINIFI:NO:

**ESKİŞEHİR İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
ÖLÇME DEĞERLENDİRME MERKEZİ
2023-2024 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ 11. SINIFLAR
2. DÖNEM 2. YAZILI CEVAP ANAHTARI**

Okulunuzun Adı

.....

.....

.....

A.2. 8. Metinde anlatıcı ve bakış açısının işlevini belirler.

1 ve 2. soruları metinden hareketle cevaplayınız.

...

Penbe, Rabia ile beraber mutfağın üstündeki odada yatardı. Yükten yatağını çıkarır, kızın yatağının yanına serer, köşedeki mum iskemlesinin üstüne zeytinyağı kandilini yakar, yatağa girerdi. Fakat Rabia yatmadan uyumazdı. Kızın yatsıyı kılışını seyrederek ve her akşam bu uzun zahmetli işi düşünmeden yapışına şaşardı. Kendisi ömründe namaz kılmış değildi. Bu dinsizliğinden değil, belki tembelliğinden ileri geliyordu. (...) Eğer insanın Allah'tan bir dileği olursa, evliyalar ne güne duruyor? Türbeler kandiller yakmıyor mu? Pencerelelerine bez parçaları bağlamıyor mu? Namaz kılmak, dua etmek Allah'tan bir şey istemek değil mi? Evliyalar dirilerin dileklerini Allah'a anlatmakla mükelleftirler. Buna mukabil diriler onlara kurban kesiyor, karanlık türbelerin ışığını temin ediyor. Penbe'nin bir isteği olunca bir taraftan da bakıcılar, büyücüler vasıtasıyla perilere, cinlere başvururdu.

Onlara ne kadar horoz götürmüş, ne kadar kırmızı krepte bağlı lohusa şekerleri taşımıştı. Penbe'ye göre, cinler, periler, dirilerle daha sıkı münasebette, her dakika, her evin içinde, her işle alakadardılar. Onların gönlünü etmek biraz daha kolaydı. Çünkü göze görünmeseler de yaşıyor, dolaşıyorlar halbuki evliyalar türbelerinden hiç çıkmıyor. Garip olarak (...) Penbe, perilere karşı biraz daha hürmetkâr, onlardan daha çok çekinirdi. Her lakırdıda yakasına tükürür. "İyi saatte olsunlar" derdi. Fakat adak adayıp da bir şey istediği bir evliya işini çabuk görmezse homurdanır dururdu. Tezveren Dede'ye son gittiği zaman fikrini çok açık söylemişti.

...

1. Metinden hareketle metnin anlatıcısını ve bakış açısını yazınız. (2 x 5 =10 puan)

Bakış Açısı: İlahi (Hâkim-Tanrısal) Bakış Açısı

Anlatıcı: Üçüncü Tekil Kişi

A.2. 10. Metnin üslup özelliklerini belirler.

2. Metinden hareketle roman türünün üslup özelliklerinden iki tanesini yazınız. (2 x 5 =10 puan)

Olay örgüsü ağırlıklı olarak kronolojik sırayla ve mantıksal bir biçimde anlatılır.

Biçimsel olarak uzun bir türdür.

Geçmiş zaman kipine yer verilir.

Öyküleyici anlatım biçimine yer verilir.

A.2. 15. Türün ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar.

3. 1910 yılında doğan sanatçı eserlerinde hapisane yaşamını, Kurtuluş Savaşını, tarihi, köy yaşamını ve eşkiya hikâyelerini, Çankırı-Çorum civarını, yakın tarihimizi ele alır. Kendine özgü bir dil ve anlatım kullanarak sıkça halk deyişlerine yer verir. Edebiyatımızda adını "Göl İnsanları" adlı uzun hikâyesi ile duyururken ününü ise romanlarıyla kazanır. Devlet Ana, Kurt Kanunu, Sağırdere, Esir Şehrin İnsanları eserlerinden bazılarıdır.**Bu parçada söz edilen yazar kimdir, yazınız. (10 puan)**

Kemal Tahir

A.3. 13. Türün ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar.

4. Aşağıda verilen eserlerin karşılıklarına sanatçıları yazınız. (4 x 5 =20 puan)

Koçyiğit Köroğlu	Ahmet Kutsi TECER
Buzlar Çözülmeden	Cevat Fehmi Başkut
Tersine Dönen Şemsiye	Sabahattin Kudret Aksal
Gülünç Kibarlar	Moliere

A.3. 14. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.

5. Osman Bey () toplantıya hesapta olmadığı kadar geç kalmış, bu da bir bakıma işine yaramıştı. Dünder takımı kabına sığmıyordu. Akın kararı çıkarabilmek için tehlikeyi şişirmiş. Osman'ın beyliğini kolaylaştırmıştı. Şimdi bundan yararlanacak, () Beyliğe savaş ustası Osman seçildi, hemen yola çıkısın. () diye tutturacaktı. Osman Bey'in gecikmesi işte bu hesabı altüst etmiş, bekleme uzayınca ilk kaynaşma ağır ağır yatışarak savaş heyecanı can sıkıntısına, sonra da usanca dönmüştü () Bunda Akçakoca () nın yaydığı, "Baskın geçti, düşman pusu kurmak için zaman buldu," lafının etkisi de çoktu. Amacı sadece çapula bağlı akınların, hele mal yükleyip geri gelirken ne kadar tehlikeli olduğu, çoğu zaman akıncıların ne kadar büyük can kaybına uğradıkları biliniyordu.

Parçada ayraçlarla belirtilen yerlere sırasıyla hangi noktalama işaretleri getirilmelidir? (5 x 2 =10 puan)

(;) (") (") (.) (')

A.4. 15. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.

6. Aşağıda verilen cümlelerdeki anlatım bozukluklarının nedenlerini ve cümlelerin düzeltilmiş halini yanlarına yazınız. (8 x 3 =24 puan)

Ateş olmayan evden duman çıkmaz.	Atasözleri ve deyimler anlamına uygun yerlerde kullanılması	Ateş olmayan yerden duman çıkmaz.
Yaptıklarını kendi ağızıyla itiraf etti.	Gereksiz sözcük kullanımı	Yaptıklarını kendi itiraf etti.
Teknoloji ne kadar artarsa da el emeğinin önemi azalmıyor.	Yanlış anlamda kullanılan bir sözcük kullanımı	Teknoloji ne kadar gelişse de el emeğinin önemi azalmıyor. (ya da "ilerlese")
Yemeğini erken yemesi gerektiği halde, hasta bu yasağa uymuyor.	Yanlış anlamda kullanılan bir sözcük kullanımı	Yemeğini erken yemesi gerektiği halde, hasta bu kurala uymuyor.

ESKİŞEHİR

A. 4. 3. Metin ile metnin konusu, amacı ve hedef kitlesi arasında ilişki kurar.

7. Ahmet Muhip, 1940'tan bu yana yenileşen, biçim ve özce kabuk değiştiren şiir dünyamızda, kitabı olmamasına rağmen, adını unutturmamasını, istediği konular dışında, süsten arınmış, "derviş sadeliği" içindeki soylu dili, şaşırtıcı imgeleri yanında büyük bir şiir duygusu, şiir sezgisi ve şiir kurma gücüne borçludur.

Aslına bakılırsa, şair işlediği konular, dile getirdiği duygular bakımından şiirimize büyük bir şey katmış değildir. Şiirlerinde, gönül kapılarına "bir mevsim gibi varıp, bir mevsim gibi" geçer, içindeki "karanlıklara, mağaralara, inlere" güneş ışıkları salmak ister hep. O da, tıpkı Dağlarca gibi, karanlıklardan ışığa çıkma özlemindedir. Yalnız onun özleminin ardından, yurdun geri kalmışlığına kahırlanıp "karanlıkları yakmak" isteyen Dağlarca'nın toplumsal kaygıları yok. Dıranas daha çok, gerilerde kalmış güzel günlerin anısında ve geçip giden bir ömrün geri dönülmezliğinde durmadan bunalan ruhuna bir ışık, sıcak bir destek, kimi zaman, "güzel"e, "yeni"ye doğru koşan bir sonsuzluk, bir genişlik duygusudur; kimi zaman da, "yemişlerin dallarda sallandığı, gecelerin bir deniz gibi aktığı" günlerin tatlı anısı.

Dıranas, Ağrı Dağı adlı şiirinde, o içini saran "büyüklük" duygusunu bir an için somutlaştıran dağa bakarken, her şeyin sisler, bilinmezler içinde olduğunu görür. Onun gözünde bir saraydır bu dağ: Her şey bu sarayın ardından görünür / O insana: Sevmek, yaşamak ve ölüm.

İşte, bu üç kelime, Dıranas'ın hayata bakışını özetler ve şiirlerinin başlıca temalarını oluşturur.

Ahmet Muhip Dıranas, bu üç temayı, "bir büyük şarkı" bütünlüğü içinde, "kimsenin farkına varamadığı güzellikler" tadıyla, "şairanelikten" uzak, övünülesi bir anlatım sadeliği içinde dile getirir. Ondan edebiyatımıza kalacak olan, eşine az rastlanır bir şiir duygusuyla kurduğu dizeler bütünüdür.

Metin ile metnin konusu, amacı ve hedef kitlesi arasındaki ilişkiyi açıklayınız. (16 puan)

Bu metin, şiirde ahenge ve sese önem veren, Batı şiiriyle Türk şiiri arasında etkili bir sentez kuran Cumhuriyet Dönemi şairlerinden Ahmet Muhip Dıranas'ın değerini ortaya koymaya çalışan eleştiri türünde bir metindir.

Bu eleştiri yazısında eleştirmen, şairin farklı ve önemli yönlerini olumsuz ve olumlu eleştiriler yaparak ortaya koymaya çalışmış; yargılarını şairin şiirlerinden örnekler vererek, şairi başka şairlerle karşılaştırarak sanatçıyı okura tanıtmaya çalışmıştır. Eleştirmenin amacı bu yazıda sanatçının gerçek değerini ortaya koymaktır.

